грудень 2007
December 2007

ПРОМІНЬ
Promin

Яр Славутич

Хвала тобі, (хто красне рідне слово
Леліє в серці чисто і святково
І наче скарб, синам передає!

Голодомор - Ґеноцид в Україні
Holodomor - Genocide in Ukraine
1932-1933

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

ПРОМІНЬ
РІК XXXXVII ГРУДЕНЬ Ч.10
видає
СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Виходить раз на місяць
Головний Редактор - Орися Сушко
Редактор - Оксана Сушко
Редакційна Колегія
Зеня Юзик
Соня Бейзик
Галя Липка
Референтки "Променя"
Галя Щерблюк
Ольга Лугвиненко
Річна передплата в Канаді - $25.00
Передплата до інших країн -US$30.00
Одне число - $3.00 (Включає 'GST')
Редакція застерігає собі право редагувати надіслані матеріяли

PROMIN
Box 57268
Jackson Station
Hamilton, Ontario, Canada
L8P 4X1
Fax: 905-524-5362
e-mail -promin@sympatico.ca

PROMIN
published monthly by
UKRAINIAN WOMEN'S
ASSOCIATION OF CANADA
VOL XXXXVII DECEMBER No.10

Editor-in-Chief - Orysia Sushko
Telephone 905-572-9626
Editor - Oksana Sushko
Editorial Committee:
Zennia Yuzik
Sonja Bejzyk
Halia Lypka
Promin Conveners -
Helen Scherbluk
Olha Lugvynenko
Administrator - Oksana Sushko
Telephone 905-572-9626
Subscription in Canada - $25.00
Other Countries - US $30.00
Single copy - $3.00
(GST is included)
The editors reserve the right to edit submitted materials
Publication Mail Registration No. 09580
International Standard Serial number
ISSN 038021-40
Agreement No. 40011733

Формат - Оксана Сушко
Layout - Oksana Sushko

Зміст Contents

Голодомор-Геноцид 1932-33 ..... 2 .....Holodomor-Genocide 1932-33
Мистецтво ..... 12 .....About the Arts
Життя і культура ..... 14 .....Life and Culture
Нашим найменшим ..... 16 .....For Our Children
Поезія ..... 18 ..... Poetry
Жіночі постаті ..... 19 .....Women of Influence
Вісті з Централі ..... 20 .....News from the National Office
Громадська хроніка ..... 21 .....Community Events
Квіти незабутнім ..... 31 .....In Memoriam

We acknowledge the financial support of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP) toward our mailing costs, PAP Registration No. 09580
(logo from http:/www.canadianheritage.gc.ca/logos)
Canada

Передня окладинка:
Малюнок -
Володимира Беднарского
Front cover:
Painting by Volovymyr Bednarsky

Back Cover:
Specimen Embroideries of the
Peasant Home Industry
in Bucovina
UWAC Eastern Executive 1974

Союзу Українок Канади
Ukrainian Women's
Association of Canada
National Office
Box 102, Cudworth, SK S0K 1B0
Phone - 306 256 7013

E-mail - pz.yuz@sasktel.net

Редакційна Editorial

СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ!

Вже 2007 рік доходить до кінця. Як поглянемо взад через останніх 12 місяців пригадуємо собі всі важливі моменти в нашому особистому і організаційному житті.

Пригадуємо підготовку і остаточне виконання різних імпрез - ювілеї, академії, різного роду зустрічі, конференції, мистецькі виставки і.т.п., властиво все те що вяже нашу працю і скріплює наше організаційне життя.

Час скоро минає і приступаємо до нових проєктів та зустрічей. Дай Боже, щоб ця важлива праця продовжувалася повною енергією і відсвіженою силою.

Ми, редактори журналу, глибоко вдячні всім тим, що цікавляться майбутністю нашого журналу та різними способами допомагають у його виданні. З приємністю читаємо Ваші цікаві листи в яких Ви висказуєте своє задоволення та різні побажання відносно журналу. Така комунікація допомагає нам у плянуванні наступних чисел.

Ваше щире і ласкаве відношення дає нам наснагу до дальшої праці і запевнює дальше існування і розвиток нашого журналу.
На протязі наступного року ввесь світ звертатиме увагу на відзачення 75-х роковин Голодомору 1932-1933 років. Це одна із найстрашніших гуманітарних трагедії в історії, не тільки України, але всього людства. Отож просимо звернути Вашу увагу на подані статті на цю тему, та включитися до акції поширення правди про цей жахливий період в історії Українського Народу.

Україна пам'ятає! Світ визнає!

Ярися Сушко

Cruel. Inhumane. Murderous. Heinous. Evil. These are all words we can use to describe the Famine-Genocide imposed on the Ukrainian people in 1932-33. Seventy-five years later, the horror and magnitude of this tragedy is hardly diminished. In fact, knowing that there are still survivors of that dark time among us makes the nightmare all the more real.

When the Soviet government tried to snuff out the light of the Ukrainian people, they were not aware of the things from which Ukrainians are made: strength, persistence, faith, humility, dignity, hope, love. In their ignorance, they did not suspect that even though they might torture to death with hunger several million souls, many of them children, the Ukrainian flame would continue to burn.

The Ukrainian people have known much suffering. Forced labour camps, the imprisonment of innocent and honest people, censorship, the deprivation of basic human needs -- these have all been a part of the Ukrainian experience under Soviet rule. These sufferings have left deep scars, but they have also strengthened the solidarity of a grieving people. We bear witness to this solidarity each year, as we remember the millions of lives taken by forced hunger. Ukrainians, and, hopefully, non-Ukrainians as well, are gathering in communities across the globe to honour the memory of those who fell victim to the Famine-Genocide, and to ensure that such an atrocity is never repeated. May our love and appreciation for our freedom and for our invincible Ukrainian heritage be fortified, and may we never forget.

Оксана

Звернення до світового українства з нагоди вшанування 75-х роковин Голодомору 1932-1933 років

Дороге світове українство! Браття і сестри!

У ці дні Україна розпочинає вшановувати 75-у річницю Голодомору 1932-1933 років.

Голодомор -- одна з найстрашніших гуманітарних катастроф в історії людства. Внаслідок свідомої і чітко спланованої політики тоталітарного комуністичного режиму були знищені мільйони наших співвітчизників. За своїм вражаючим масштабом Голодомор перевищив навіть втрати нашого народу від Другої світової війни. Ми й досі переживаємо наслідки цього безжального терору, спрямованого на планомірне винищення Укранської нації.

Дії тоталітарного режиму вимагають світового засудження. Українська дипломатія та закордонне українство доклали значних зусиль для визнання світовою спільнотою та міжнародними інституціями Голодомору геноцидом Українського народу. Цю роботу потрібно наполегливо і послідовно продовжувати, щоб повною мірою донести світові правду про минулі лихоліття.

Скрізь і всюди, де представлена наша громада, має бути збережена й гідно вшанована пам'ять про невинні жертви Голодомору. Усіх вас я закликаю активно сприяти появі інформаційних центрів, навчальних програм та виставок про трагічні події 1932-33 років.

Окремо звертаюсь до молодих українців по всьому світу. Я прошу вас якнайактивніше відгукнутися на моє слово і стати щирою і палкою основою великої праці для відкриття світові правди про Голодомор.

З шаною закликаю світове українство і всіх людей доброї волі незалежно від походження 24 листопада запалити свічки пам'яті за жертвами Голодмору по всій планеті.

Донесіть ці пломені правди до кожного народу і кожної землі, а в листопаді 2008 року передайте їх як єдину свічу в Україну, щоб стала вона вічним і незгасним символом нашої скорботи за мільйонами загиблих братів і сестер, нашої єдності і нашої віри у незламну силу Українського народу.

Наш обов'язок -- об'єднати зусилля й зробити все можливе, щоб ці трагічні сторінки історії ніколи не були забуті.

Україна пам'ятає! Світ визнає!

Віктор ЮЩЕНКО

Голодомор - Геноцид в Україні
Holodomor - Genocide in Ukraine
1932-1933

Геноцид проти українського народу (у 75-тя Голодомору в Україні)

Євген Федоренко

У цьому році минає 75 років з того часу, коли центр комуністичної влади в Москві свідомо і пляново зорганізував національно-політичне народовбивство, спрямоване супроти українців у формі створеного цією владою штучного Голодомору в Україні в 1932-33 роках.

Бурхливий розквіт державно-політичного відродження українського народу в 1917-20 роках і продовження культурно-національного відродження в двадцятих роках у Совєтській Україні та невпинне зростання національної свідомости серед широких прошарків українського народу викликало в комуні-московських самодержавників занепокоєння. "Пролетарська правда" від 22 січня 1930 року, застерігаючи перед небезпечним зростанням українського націоналізму, відверто писала, що, мовляв, колективізація має за свою мету "знищити соціяльну базу українського націоналізму -- індивідуальні сільські господарства". Розбудувавши й скріпивши партійно-поліційні органи, кремлівські самодержавці, дбайливо опрацювавши свій плян, широко розгортати похід проти українського села, організовуючи штучний Голодомор в Україні.

Остаточна дія цієї безприкладної найжахливішої в історії людства трагедії, що розігралася за час лише неповного одного року (1932-33), що був продовжений роком смертельних жнив голодомору, жертвою якого стали понад 7 мільйонів селян-українців, що вмирали в той час цілими селами й районами. Різні джерела подають, що за три роки -- від 1930 до 1933 -- від 9 до 14 мільйонів стали жертвами Голодомору-Геноциду, примусової колективізації, так званої ліквідації "куркульства, як кляси".

Голодомор як засіб репресій був докладно розпрацьований в

Кремлі. В Україну вислали спеціяльні бригади т. зв. "двадцятитисячників", які з місцевими комуністами та окремими військовими частинами ГПУ відбирали харчі від селянства, поробили відповідні заходи, щоб не допустити селян на працю в фабриках і заводах, бо робітники отримували на місці праці приділ хліба і в той спосіб рятувалися від голоду.

Зимою та ранньої весни 1933 р. Голодомор набрав нечувано-страшних розмірів. Щодня вмирали тисячі людей. Як подають різні джерела, в 1932-33 роках Україна втрачала 25 тисяч людей в день. Тисячі трупів лежали по хатах, на вулицях, на залізничних станціях. "Спецотряди" робітничо-селянської міліції не пускали до міста селян, які шукали якоїсь їжі, а тих, що пробивалися до міста, виловлювали й вивозили з міста. Голодуючі селяни живилися різними сурогатами, серед населення ширилися хвороби. Сотні сіл повимирали з голоду в Україні. На Заході, а зокрема в Україні ще живі свідки цього людоморства в Україні. Про це розповідають живі свідки, котрі вціліли від цього страшного народовбивства-геноциду, розповіді яких тут, на Заході, зібрані в двох томах "Білої книги про чорні діла Кремля", в трьох томах свідчень перед Комісією Американського Конгресу та інших. В Україні з'явилося вже декілька книжок, серед них роботи: Лідії Коваленко та Володимира Маняка "Голод-33 - Народна книга-меморіял"; "Український Голокост 1932-33", упорядник о. Юрій Мицик; Олександр Міщенко "Безкровна війна - Книга свідчень".

На цьому місці хочу подати цитати в перекладі на українську мову про цей пляново-організований голодомор в Україні 1933 року живого свідка подій із забороненого в Совєтському Союзі твору відомого російського письменника єврейського походження В. Гроссмана - "Все течет...", що було опубліковано на Заході 1970 р.

В цьому творі головним персонажем є росіянка, яку як активістку, послали з Росії в Україну для скріплення колгоспів. У формі питань вона дає відповідь на те, хто і де плянував масове нищення українських селян: "Хто вбивство масове підписав? Невже

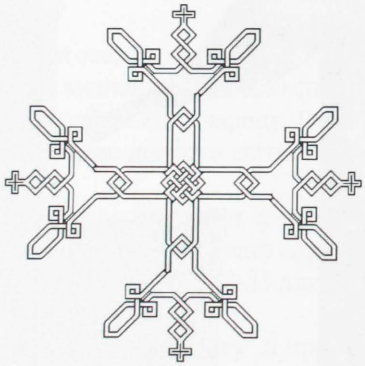

Сталін... такого наказу не те, що цар, а й татари, і німецькі окупанти не підписували. А наказ велить -- виморити голодом селян на Україні, на Дону, на Кубані, знищити разом з малими дітьми. Вказівка була забрати й увесь насіннєвий фонд. Шукали зерно, наче це не хліб, а бомби, кулемети. Землю штрикали списами, шомполами, всі підлоги поламали, в городах шукали теж.

У декотрих забирали зерно, що в хатах було -- в горшках, у ночвах насипане. У одної жінки хліб печений забрали, поклали на підводу й також у район відвезли. Вдень і вночі підводи рипіли, пилюга над усією землею висіла, але елеваторів не було, і зерно зсипали на землю просто неба, а навколо патрулі озброєні ходять. Зерно від дощу намокло, горіти почало -- не вистачило в совєтської влади брезенту мужицький хліб прикрити".

Ограбувавши українських селян, зерно за вказівками Москви вивозили за кордон, запевняючи свої підлі пропаганді про "щасливе й радісне життя" в "комуністичному раї". В цей же самий час робітники в містах переступали через трупи померлих за ніч голодних селян-колгоспників, які, обминаючи охорону, пробивалися до міст, шукаючи хліба, і там вмирали.

"А ранком, -- як оповідає активістка, -- їздили бандюги, збирали тих, що за нічу були складені. Такі, як я вже говорила - тоненькі, довгенькі, обличчя, як у мертвих пташок, дзьобики гострі. Долетіли ті пташки до Києва, а що з того? Були серед них ще живі, пищали, голівки, як оливом налиті, теліпаються. Я сказала бандюжникові, а він рукою махнув: "Поки довезу до міста, затихнуть".

Як я вже також згадував, сотні сіл повимирали з голоду в Україні. Ось як описує вимирання цілого села свідок у книзі В. Гроссмана:

"Пішов по селі суцільний мор. Спочатку діти, старі, потім середній вік. Перших закопували, а тоді вже й не стали закопувати. Так мертві й валялись на вулицях, по дворах, а останні в хатах лишились лежати. Тихо стало. Все село вимерло. Хто останнім умирав, я не знаю. Нас, хто в

управі працював, до міста забрали".

"Я, -- веде далі свою розповідь свідок подій, -- потрапила спершу до Києва... Туди звідусіль селянство повзло. Вокзали оточені охоронними загонами, всі потяги обшукують. На дорогах усюди застави - військо, НКВД. Та однак добиралися люди до Києва - повзли полем, цілиною, болотами, лісками, щоб тільки застави обминути на дорогах... Вони вже ходити не могли, тільки повзли. А в місті народ поспішає, кожен по своїй справі, а голодні серед них повзуть -- діти, дядьки, дівчата, і здається, немов це вже не люди, а тварини якісь, що рачки ходять... Але це тільки щасливі доповзли до міста, один на десять тисяч. Та однак їм не було рятунку: лежить було голодний на землі, шепче щось, просить, а їсти він не може: окраєць поруч, а він уже нічого не бачить, "доходить".

Винищене голодом і терором населення України. Москва почала поповнювати переселенцями з Росії. Відомо, що вже влітку 1933 року на Харківщині, Полтавщині, Донеччині й Дніпропетровщині спустошені українські села заселювалися переселенцями з Росії. Сам Постишев, як спеціяльний секретар "інспектор по переселенню при Наркомземі СРСР", керував цією акцією -- переселення росіян в Україну після катастрофи 1933 р. Оповідаючи про дальшу долю вимерлого українського села, в якому згадана активістка працювала, вона розповідає також про переселення із Орловської області, що ними заселяли вимерле село. Ось що вона говорить: "Я довідалась потім... що пшеницю (врожаю 1933 року в колгоспі того села) військо косило, тільки червоноармійців у мертве село не пускали, в шатрах стояли. Їм пояснили, що "епідемія була". Але вони скаржилися, що від села запах жахливий іде. А наступного року привезли переселенців з Орловської області, земля ж бо українська -- чорнозем, а в орловських завжди недорід. Жінок з дітьми залишили біля станції, а чоловіків повезли в село. Дали їм вила і звеліли по хатах ходити й витягати тіла померлих -- покійники лежали, чоловіки й жінки, хто на підлозі, хто на ліжкові. Запах страшний у хатах стояв. Прибулі чоловіки (орловці) собі роти й носи хустками зав'язували -- стали витягати тіла, а вони на шматки розпадаються.

Потім закопали ті шматки за селом... Коли вичистили від мертвих хати, привели жінок підлоги мити, стіни білити. Все вони зробили, як слід, а запах стоїть. Удруге побілили й підлоги новою глиною мазали, та не зникає запах. Не могли вони в цих хатах ні їсти ні спати, повернулися в свою Орловську область. Та, звичайно, земля пусткою не лишилася, - земля ж бо яка!"

Москва також почала в 1933 році масово колонізувати російським елементом українські міста. Саме в такий спосіб наймовірно зросла кількість росіян в Україні -їхній населення збільшився майже вдвічі (від 5.6% до 9.2%) під кінець 30-их років.

Досить промовисте свідчення -- також із неукраїнської, а російської офіційно-совєтської сторони -- доповнює про Голодомор в Україні Микита Хрущов. У своїх спогадах "Хрущов пригадує" ("Krushchev Remembers") він пише, що московський центр влади під керівництвом Сталіна не хотів навіть слухати страшної правди про Голодомор в Україні навіть від українських комуністів. Ось що пише М. Хрущов:

"Щойно кілька років пізніше, коли Анастас Мікоян розповів мені те, про що зараз буде мова, я довідався, наскільки дійсно погано стояли справи в Україні в початкові тридцяті роки. Мікоян розповів мені, як товариш М. Демченко, що тоді був Першим секретарем Київського обкому партії, одного разу приїхав до нього в Москву. І ось що Демченко йому сказав: "Анастасе Івановичу, чи товариш Сталін -- або хоч хто-небудь у Політбюро -- знає, що діється в Україні? Так от, якщо ні, я наведу вам приклад, щоб ви мали хоч якесь уявлення про це. Оце недавно до Києва прибув потяг, навантажений самими трупами людей, що померли з голоду. Це був потяг, що підбирав ці трупи вздовж залізничної колії від Полтави до Києва. Я думаю, що хтось мусив би краще поінформувати Сталіна про цю ситуацію".

У вільному світі ще живі свідки цього народовбивства в Україні, вони свідчили про цю національну катастрофу, свідчили про це і сучасники голоду, чужинці, не засліплені совєтською пропагандою, які побували тоді в

Україні. Англієць Ґ. Джонс у лондонському "Дейлі експрес" писав про те, як він мандрував пішки по спустошеній Україні і бачив сотні сіл, вимерлих або покинутих. А в статті Малколма Мегріджа в англійському "Фортнайтлі рев'ю" за травень писалося: "Під час недавніх відвідин України я трохи бачив той бій, що його провадить совєтський уряд проти селян. Поле бою спустошене, як на справжній війні, і нищення провадяться далі. По один бік -- мільйони селян, з тілами, опухлими від голоду. По другий бік -- вояки, міліціонери, агенти ГПУ, що виконують накази диктатури пролетаріату. Вони накинулися на Україну, наче сарана, і пограбували все їстивне; вони вистріляли і повиселяли тисячі селян, іноді цілі села; вони створили з найплодючішого краю в світі меланхолійну пустелю".

Це не були поодинокі вістки про нечуваний голод в Україні, їх було більше. Але вільний світ був просто загіпнотизований совєтською пропагандою-брехнею і не вірив численним західним кореспондентам, які були свідками народовбивства в Україні. Пресовий корпус на чолі з В. Дюренті, головою московського бюра "Нью-Йорк Таймс", і Л. Фішером, московським кореспондентом "Нейшен" вславилися своєю допомогою совєтській пропаганді скрити правду про Голодомор в Україні. В той час, коли Америка переживала найгіршу депресію, серед лібералів та крайньої лівиці панувало переконання, що комуністи будують "новий суспільний лад, безкласове суспільство", а критиків тоталітарної комуністичної влади таврували "фашистами". Совєтській брехні вірили поважні вчені, політики та навіть голови урядів. Досить лише тут згадати французького прем'єра Е. Еріо, який, після відвідин кількох організованих комуністами "маскарадів" в Україні заявив, що страшного голоду не було в Україні, і якраз в 1933 р. Франція поновила "дружні взаємини" з Москвою, а президент Ф. Рузвельт визнав совєтський режим.

І от через цю совєтську брехню та байдужість, а часом і одобрення деяких представників Заходу, що вбачали навіть процвітання "демократії" в Совєтському Союзі, Кремлеві вдалося виконати свій диявольський плян народовбивства в Україні в 1933 році. Цю генеральну розправу з українським селом попередило винищення української інтелігенції. Вимордовано тисячі культурно-творчих людей, що розквітли в часи державно-політичного становлення в 1917-20 роках, і продовження культурно-національного відродження в 20-х роках. Розгромлено ВУАН (Академію наук), припиненно українізацію в Україні та в інших республіках. Ліквідовано відновлену УАПЦ, замучено її ієярхію, духовенство і тисячі вірних. Знищене голодом і комуністичним терором населення України Москва стала відразу поповнювати росіянами, щоб колонізувати в першу чергу українські міста з метою русифікації України.

На українську село, життєву силу нації, була направлено тотальна розправа, бо ж Сталін писав, що "селянство являє собою основну армію національного руху". Максим Сагайдак слушно пише в своїй статті "Етноцид українців в СРСР" (Український вісник, ч. 2-8), що "це і було головною причиною смертоносного голоду в Україні 1932-33 рр." Такий "оригінальний", "найсправедливіший в усьому світі" метод розв'язання національного питання знайшов "батько Сталін". Таким чином, за допомогою народовбивства 1933 року Москва приступила до так званого "злиття" і нищення української нації в лоні російської.

Попри усі намагання совєтського уряду йому не вдалося стерти чи приховати диявольський плян народовбивства в Україні в 1933 р. Після Другої світової війни чимало свідків Голодомору опинилися на Заході. В 20-тиліття Голодомору-Ґеноциду в Україні появилися публікації, книги спогадів людей, котрі безпосередньо пережили цей штучний голод, або знали про нього від членів родини, зокрема, "Біла книга про чорні діла Кремля", в двох томах. Почали з'являтися науково-дослідні праці про Голодомор, написані іноземнйими авторами. Визначний вчений, автор відомого твору "Червоний терор" Роберт Конквест написав ґрунтовну працю про Голодомор в Україні під назвою "Жнива скорботи" в 1986 р. англійською мовою, а українською вона з'явилася в 1994 р. в Україні. Заслуговують особливої уваги науково-дослідні праці молодого американського історика Джеймса Мейса, котрий згодом очолив Комісію Конгресу з Голодомору в Україні. Результатом праці Комісії стали 3 томи зібраних і записаних і в 1990 р. виданих свідчень очевидців і сучасників Голодомору.

В Україні, як уже раніше згадано, з'явилася праця Максима Сагайдака "Етноцид українців в СССР", про етнічно-національне народовбивство, а також у 1976 р. опубліковано самвидавом у Києві

меморандум Української Гельсінської Групи, в якому написано, що "з перших років сталінської диктатури Україна стала ареною геноциду" (всі підкреслення Є. Ф.). Також у цьому меморандумі зазначено, що "лише за якихось три роки (1930-33) ми налічуємо не менше 10-ти мільйонів цілком свідомо винищених українців. Четверта частина українського народу".
А на підставі тисяч документів та свідчень встановлені причини та наслідки цієї трагедії в Україні -- Голодомор був заплянований акцією сталінського режиму як геноцид проти українського народу.
Нещодавно Верховна Рада України прийняла нарешті рішення про те, що Голодомор в 1932-33 рр. був актом геноциду проти українського народу. Україна робитиме заходи перед ООН у вересні цього року (2007), щоб ООН визнав цей голодомор 1932-33 рр. актом геноциду. Уряд України повинен подбати про створення державного історико-меморіяльного комплексу жертв голодомору, політичних репресій та насильницьких депортацій у складі монументу, музею та науково-дослідного центру. Теперішні та наступні покоління повинні знати, що це був свідомий геноцид проти українського народу, який наклав трагічний відбиток на всю українську історію, на національну самосвідомість. І ця жорстока істина не може тепер піддаватися сумніву.

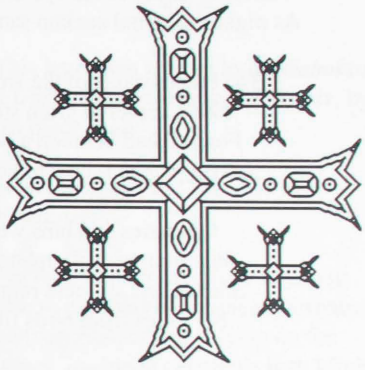

The dreadful famine that engulfed Ukraine, the northern Caucasus, and the lower Volga River area in 1932-1933 was the result of Joseph Stalin's policy of forced collectivization. The heaviest losses occurred in Ukraine, which had been the most productive agricultural area of the Soviet Union. Stalin was determined to crush all vestiges of Ukrainian nationalism. Thus, the famine was accompanied by a devastating purge of the Ukrainian intelligentsia and the Ukrainian Communist party itself. The famine broke the peasants' will to resist collectivization and left Ukraine politically, socially, and psychologically traumatized.

The policy of all-out collectivization instituted by Stalin in 1929 to finance industrialization had a disastrous effect on agricultural productivity. Nevertheless, in 1932 Stalin raised Ukraine's grain procurement quotas by forty-four percent. This meant that there would not be enough grain to feed the peasants, since Soviet law required that no grain from a collective farm could be given to the members of the farm until the government's quota was met. Stalin's decision and the methods used to implement it condemned millions of peasants to death by starvation. Party officials, with the aid of regular troops and secret police units, waged a merciless war of attrition against peasants who refused to give up their grain. Even indispensable seed grain was forcibly confiscated from peasant households. Any man, woman, or child caught taking even a handful of grain from a collective farm could be, and often was, executed or deported. Those who did not appear to be starving were often suspected of hoarding grain. Peasants were prevented from leaving their villages by the NKVD and a system of internal passports.

The death toll from the 1932-33 famine in Ukraine has been estimated between six million and seven million. According to a Soviet author, "Before they died, people often lost their senses and ceased to be human beings." Yet one of Stalin's lieutenants in Ukraine stated in 1933 that the famine was a great success. It showed the peasants "who is the master here. It cost millions of lives, but the collective farm system is here to stay".

(United States Library of Congress)

The Empty Bread Basket (an excerpt)

In the beginning stretched Ukraine's golden steppes
Where fertile fields of wheat and rye waved on high
Nature's beauty to the eye and music to the ear
As nightingale and cuckoo sang songs in the sky.

The bread basket of the world was empty
Not a kernel of grain stood in sight
For evil had befallen a land of plenty
Like a plague it hovered day and night.

Granaries and bins were hollow
Storehouses and cupboards lay bare
Silence and stillness reigned supreme
No songs from birds filled the air.

No songs filled the air for no birds sang
Only the wail of a babe at mother's breast
Tiny lips pressing and sucking in vain
For mother had entered the land of eternal rest.

Once full of dewey droplets warm and white
No milk from breasts to hungry lips flowed
Once enclosed in skin smooth as satin and silk
Only protests of hunger's heart-wrenching ode.

Cheeks sunken, the young mother lay still
Her once youthful form swelled in size
Unable to press her sucking babe to her breast
Joined the ranks of the starved, deaf to its cries.

Mother Earth wept and went into mourning
Everything wore black and was bare
The mournful wind wailed its warning
As Death stalked its prey for fare.

Skeletal frames haunted the bare fields
Complained bitterly of scarcity and woe
Neither seed nor stubble crept into view
Famine forced upon them by oppressing foe.

"Blessed Virgin Mary, save us,"
The pious peasants prayed with a cry
"Oh my God, our heavenly father hear us
Look down and have mercy from on high."

Some had bees and soothed hunger pains with honey
Others ate salt to satisfy stomachs demanding to be appeased
Tormented stomachs that rumbled endlessly like empty engines
Crying out for food and begging not to be teased.

Like balloons the human forms swelled
Shuffling on feet as heavy as lead
Wizened faces and sunken eyes
Seeking food to stay away from ranks of the dead.

Hands reached out for a crust of bread
Eyes searched for crumbs as if for gold
Mouths savoured the bark from growing trees
To deaden hunger endless, gnawing and bold.

Who can listen to a child's hungry cry
In a land where the golden grain waved high
On the steppes broad and bountiful
Where songbirds sang 'neath azure-blue sky?

Like an ominous cloud, famine hung with gloom
Filling the air with moans, groans and cries
Overtaking the peasants with fear and despair
Seven million starved and died like flies.

Not a fowl on land or bird in the air
Not an animal on the green to be seen
Ruin, hunger and graveyard silence prevailed
The years were hollow, hungry and lean.

The rich fertile black soil had not changed
A dragon invaded the fruitful land around
Its cavernous pit devoured all in sight
And ravaged everything to the ground.

Entire towns and villages were depopulated
Collectivization only bestiality brought
Deliberate famine was procreated
Stalin's scheme the kulaks caught.

Not a bird on high; not a song in the sky
Not a grain on land; not a crust in hand
Humanity enslaved wept with justice outraged
Sorrow and starvation joined death and desolation.

Mary Pankiw (1995)

Eye Witnesses Speak

Hundreds of Ukrainian eyewitnesses of the famine have told their tragic and unbelievable experiences in the book The Black Deeds of the Kremlin, edited by S. 0. Pidhainy. The second volume of this work is devoted exclusively to "The Great Famine in Ukraine." It should be added that some of the people were able to travel to Moscow and other areas because they were technicians, etc. They testify that while they left Famine at the border of Ukraine or the Kuban (North Caucasus) area, which is also Ukrainian populated, they found no evidence of hunger in Russia or other Soviet republics, except Byelorussia. It is not possible to give even a hint of the horror and pathos in Ukraine at the time.

* * *

Arthur Koestler, the famous writer who visited Ukraine in late summer of 1932 and fall 1933 and who spent about three months in the Ukrainian city of Kharkiv writes in "The God That Failed":

"I saw the ravages of the famine of 1932-1933 in the Ukraine: hordes of families in rags begging at the railway stations, the women lifting up to the compartment window their starving brats, which, with drumstick limbs, big cadaverous heads and puffed bellies, looked like embryos out of alcohol bottles ..."

* * *

Victor Kravchenko was a Soviet official who escaped from the USSR Embassy in the United States in 1944. He described his life in the book "I Chose Freedom". In 1933, he was one of the Communist agents assigned to safeguard the new harvest, the "Harvest in Hell" as he calls it:
"Although not a word about the tragedy appeared in the newspapers, the famine that raged ... was a matter of common knowledge.

"What I saw that morning ... was inexpressibly horrible. On a battlefield men die quickly, they fight back ... Here I saw people dying in solitude by slow degrees, dying hideously, without the excuse of sacrifice for a cause. They had been trapped and left to starve, each in his own home, by a political decision made in a far-off capital around conference and banquet tables. There was not even the consolation of inevitability to relieve the horror.

"The most terrifying sights were the little children with skeleton limbs dangling from balloon-like abdomens. Starvation had wiped every trace of youth from their faces, turning them into tortured gargoyles; only in their eyes still lingered the reminder of childhood. Everywhere we found men and women lying prone (weak from hunger), their faces and bellies bloated, their eyes utterly expressionless."

Kravchenko was shocked to discover a butter plant was wrapping its products in paper titled in English USSR Butter Export.

"Anger lashed my mind as I drove back to the village. Butter being sent abroad in the midst of the famine! In London, Berlin, Paris I could see ... people eating butter stamped with a Soviet trade mark. Driving through the fields, I did not hear the lovely Ukrainian songs so dear to my heart. These people had forgotten how to sing. I could only hear the groans of the dying, and the lip-smacking of fat foreigners enjoying our butter ..."

* * *

This letter was written to ***K. Riabokin, a University Professor at Kharkiv***, by his niece Zina:

"Please, Uncle, Do Take Me to Kharkiv.

We have neither bread nor anything else to eat. Dad is completely exhausted from hunger and is lying on the bench, unable to get on his feet. Mother is blind from the hunger and cannot see in the least. So I have to guide her when she has to go outside. Please Uncle, do take me to Kharkiv, because I, too, will die from hunger. Please do take me, please. I'm still young and I want so much to live a while. Here I will surely die, for every one else is dying ..."

The Uncle received the letter at the same time that he was told of her death. He says, "I did not know what to say or what to do. My head just pounded with my neice's pathetic plea: `I'm still young and want so much to live ... Please do take me, please ...'"

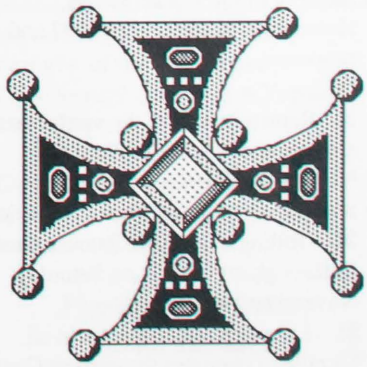

КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ
ЦЕНТРАЛЯ
UKRAINIAN CANADIAN CONGRESS
HEADQUARTERS
CONGRÈS DES UKRAINIENS-CANADIENS
(SIÈGE SOCIAL)
SUITE 647, 167 LOMBARD AVENUE, WINNIPEG, MANITOBA, CANADA R3B 0V3 TEL: (204) 942-4627 FAX: (204) 947-3882 EMAIL: ucc@ucc.ca
www.ucc.ca

Canadian Commemoration of the 75th Anniversary of the Holodomor - Genocide in Ukraine 1932-33

In November 2007 Ukrainians around the world will launch a year-long commemoration of the 75th anniversary of the Holodomor - genocide in Ukraine of 1932-33.

In the early thirties, in the very heart of a region known as Europe's breadbasket, millions of lives were suddenly eradicated by starvation, one of the most ruthless forms of torture and death. We, Ukrainians in Canada, join the international community in commemorating this tragedy so that together we can spread the truth about the Holodomor, and ensure acknowledgement of the Holodomor as an act of genocide against the Ukrainian nation.

To commemorate and raise awareness of this tragedy, the Ukrainian Canadian Congress (Congress) appeals to our spiritual leaders and the Ukrainian community in Canada to honour the memory of the victims of the Holodomor in November 2007 and proposes:

⌘ Remembrance of the victims with a moment of silence on Saturday, November 24 at 9 a.m. (coincides with the same initiative in Ukraine);
⌘ Tolling of the bells in our churches throughout Canada on Saturday, November 24;
⌘ Liturgies and requiems in all Ukrainian churches throughout Canada on Sunday, November 25;
⌘ Appealing to all religious denominations in Canada to honour the victims of the Holodomor during public worship;
⌘ Organizing prayers and the symbolic lighting of candles in Ukrainian heritage schools, bilingual programs and during the activities of Ukrainian youth organizations.

Commemorations will continue throughout 2008 and beyond with the following initiatives by the Congress:

⌘ Development of information kits about the Holodomor for distribution to media, government officials and the Canadian public;
⌘ Dissemination of information on commemorations around the country;
⌘ Coordination of efforts to ensure the recognition of the Holodomor as an act of genocide at all levels of government;
⌘ Coordination of a national commemorative youth event;
⌘ Coordination of one national commemorative event to unite Ukrainians and all Canadians in remembering this tragedy;
⌘ Documentation of eyewitness accounts by survivors residing in Canada and the contribution of these materials to the International Memorial Book (Knyha Pamyati) initiated by Ukraine's President, Viktor Yushchenko;
⌘ Establishment of a permanent Holodomor exhibit in the proposed Canadian Museum of Human Rights in Winnipeg, Manitoba;
⌘ Support for community projects throughout Canada including exhibits, cultural programs, memorials and so on;
⌘ Support for projects promoting the inclusion of the Holodomor in the curricula of Canadian public schools;
⌘ Establishment of a permanent research and education foundation whose mandate will be to continue to build public awareness and promote research of the Holodomor.

We appeal to all Canadians, in particular Ukrainian organizations and every Canadian of Ukrainian descent to participate in these joint commemorative initiatives so that we hallow the memories of the millions that were exterminated during the Holodomor - Ukrainian genocide of 1932-33.

Let us remember - thus ensuring that similar tragedies are never repeated in the history of mankind!

Ukraine remembers - the world acknowledges!

КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ
ЦЕНТРАЛЯ

UKRAINIAN CANADIAN CONGRESS
HEADQUARTERS

CONGRÈS DES UKRAINIENS-CANADIENS
(SIÈGE SOCIAL)

SUITE 647, 167 LOMBARD AVENUE, WINNIPEG, MANITOBA, CANADA R3B 0V3 TEL: (204) 942-4627 FAX: (204) 947-3882 EMAIL: ucc@ucc.ca
www.ucc.ca

Відмічення у Канаді 75-ої річниці Голодомору-Геноциду в Україні 1932-33 рр.

У листопаді 2007 року українці цілого світу починають цілорічне відмічення 75-ліття Голодомору-геноциду в Україні 1932-33 років.

Виповнюється 75 років з того часу, як голодна смерть у мирний період на найродючішій землі у світі обірвала мільйони людських доль. Ми, українці в Канаді, долучуємося до міжнародного відмічення цієї трагедії щоби спільними зусиллями донести світові правду про Голодомор і домагатися визнання Голодомору актом геноциду проти української нації.

Для досягнення цієї мети Конгрес Українців Канади (Конгрес) звертається до ієрархій українських церков і всієї української громади в Канаді із закликом вшанувати пам'ять жертв Голодомору у листопаді 2007 р. і пропонує наступні заходи:

⌘ вшанування жертв однохвилинною мовчанням 24 листопада о 9-ій годині рано (співпадає з часом в Україні);
⌘ биття дзвонів у всіх українських церквах Канади у суботу 24 листопада;
⌘ відслуження поминальних святих літургій і панахид у всіх українських церквах Канади у неділю 25 листопада;
⌘ звернення до всіх канадських церков різних віровизнань для вшанування жертв Голодомору згідно їхнього церковного обряду;
⌘ координування спільних молитов і запалення символічних свічок в пам'ять жертв у суботніх школах, цілоденних двомовних школах і на зібраннях молодечих організацій.

Для дальшого відмічення річниці у 2008 році Конгрес Українців Канади підготував план діяльности який включатиме наступне:

⌘ Підготовку інформативних матеріалів про Голодомор, які будуть надаватися представникам медії, урядовцям і загальноканадській громаді;
⌘ Зібрання і поширення інформації про відмічення річниці Голодомору українською громадою в Канаді продовж року;
⌘ Активне сприяння визнанню Голодомору геноцидом на місцевому, провінційному і федеральному рівнях Канади;
⌘ Координування всеканадського поминального молодіжного проєкту;
⌘ Підготовку проєкту всеканадського маштабу з метою включити загал канадського суспільства;
⌘ Зібрання свідчень очевидців Голодомору і передання матеріалів до Міжнародної Книги Пам'яті, яка була заініційована Президентом України Віктором Ющенком;
⌘ Здійснення відповідних заходів з метою включення постійної виставки про Голодомор у запроєктованому Канадському Музеї Людських Прав у Вінніпегу;
⌘ Підтримку проєктів української громади в Канаді включаючи виставки, мистецькі програми, пам'ятники, меморіали, тощо;
⌘ Підтримку проєкту для включення теми Голодомору в навчальніх програми публічних шкіл;
⌘ Створення постійної фундації, яка уможливить продовження освітньої діяльности та наукових досліджень Голодомору.

Закликаємо всіх канадців, а особливо українські організації і кожного канадця українського походження, до спільної дії, щоби ми своєю участю вшанували пам'ять мільйонів жертв Голодомору-геноциду в Україні 1932-33 років.

Пам'ятаймо - щоби подібні трагедії ніколи більше не повторювалися в історії людства!

Україна пам'ятає - Світ визнає!

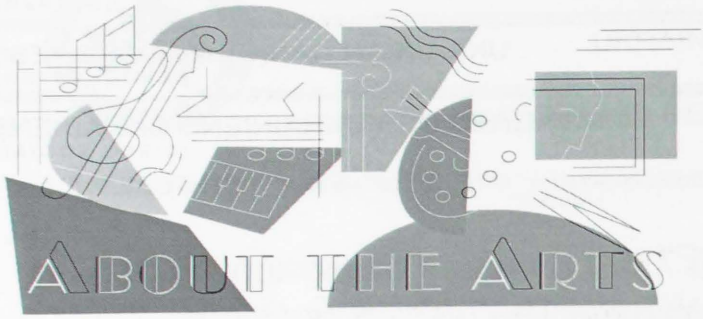

Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка

Лариса Пастухів-Мартин
(Вашинґтон)

Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка з Детройту та інших американських та канадських міст, 21 жовтня ц.р. обдарувала публіку Вашинґтону та околиць зворушливим концертом. Чоловічий хор 45-ти співаків та бандуристів виступив з захоплюючою програмою під назвою "Бандура - Душа України". Бандура, національний інструмент України є дійсно душею України. Музика ансамблю чарувала слухачів, але сказати, що це був вечір прекрасної музики не доцінює глибшого сенсу концерту.

Майстерне керівництво маестро Олега Махлая показало його музичну досконалість і вільне володіння хором. Хор представив свіжий репертуар, виконуючи скомпліковані твори - передаючи глибшу суть української душі.

Пару довших пісень присвячено хоробрим козакам української історії, борцям за волю, зокрема в драматичній баляді "Байда". (Це також і заголовок найновішого запису Капелі на КД.) Козацький "Байда" - це Дмитро Вишневецький, перший кошовий, якого захопили в неволю турки. Турецький султан обіцяв Байді волю якщо він покине битву і одружиться з його дочкою. Коли Байда відрікається, султан наказує його стратити, але Байда виручує у султана лука, щоб "дістати голубочка султанові на вечерю". З луком в руках Байда поцілив султанові в лоба.

Виконана капелею дума про бій під Конотопом оповідає про битву під час українсько-московської війни в 16-ому столітті, в якій 4,000 українських козаків відбили 40,000 московського війська Трубецького і не здали міста. В цій композиції Григорія Китастого сольові арії та рецитація переплетені народними маршами творять разом з акомпаніяментом бандур незвичайну розповідь. Ансамбль по-мистецькому з яскравим драматизмом проніс слухачів через історичний бій.

Концерт відзначував 100-ій ювілей народження Григорія Китастого, колишнього довголітного диригента капелі. Бандуристи виконали його відомий інструментальний твір "Гомін степів", який показує музичні та технічні спроможності кобзи-бандури. Одночасно на екрані над хором висвітлювалось носталгічні прозірки про віддану бандурі діяльність Китастого. Вдова покійного Григорія Китастого прибула з західного побережжя на концерт, її вшановано букетом троянд.

Помітний був в капелі свіжий урожай молодих надійних членів, які додають розкішну ясність до звуку старших капелян, творячи разом багату тканину оксамитних тонів з чаруючими струнами улюбленої бандури.

В кінці концерту слухачі не могли погодитись, що вечір чудової музики кінчатиметься, обдарували виконавців "стоячими овоціями" і виручили ще три пісні "на біс".

Після концерту православна катедра святого Андрія Первозваного влаштувала приємну зустріч з капелянами.

Наступнього ранку перед виїздом в дальшу дорогу ансамбль поклав квіти його патрона Тараса Шенченка у Вашінгтоні виконавши "Реве та стогне" на слова Кобаря.

Члени капелі зїжджаються з усіх кутків Північної Америки - з штатів Мічіган, Огайо, Конектікут, Нью Джерзі, Нью Йорк, Пенсильванія та Каліфорнія, та з канадських провінцій Онтаріо, Альберта та Нова Скошія. Згідно з традицією мандрівних сліпих кобзарів, Капеля Бандуристів подорожує по світі і розносить магічну силу української душі.

Ukrainian Bandurist Chorus

Founded in 1918, the Ukrainian Bandurist Chorus has a long and proud history of representing the bandura and Ukrainian choral music on the international stage. Boasting a repertoire of more than 500 songs, this internationally celebrated and award-winning ensemble has captivated audiences in major concert halls in the United States, Canada, Europe, Australia, and Ukraine since immigrating to North America from Europe in 1949. As a tribute to its role in preserving and perpetuating the legacy of Ukrainian music, the Chorus was selected by Ukraine's Cabinet of Ministers as the recipient of the Taras Shevchenko Ukrainian State Prize, the highest award that can be bestowed for excellence in the contribution to the arts.

The UBC's most recent tour, entitled ***Bandura – The Soul of Ukraine*** tells a many centuries story about cultural identity, survival and mystery. Because its development closely reflects the history of the Ukrainian nation, the bandura, a 60-stringed instrument, is more than a national musical instrument: It is the voice of Ukraine. This inspiration has been a guiding force for the Ukrainian Bandurist Chorus since its inception in Kyiv, Ukraine in 1918. As ambassadors of Ukrainian music and culture for over 89 years, the UBC continues to tell the story of truth, freedom, and human dignity heralded through song.

This year also marks the 100th anniversary of Hryhory Kytasty's birth. Hryhory Kytasty (1907-1984), the long-standing conductor of the UBC, was a driving force in re-instilling Ukrainian choral and bandura art in North America. Considered a legend in his own time, this composer, conductor, performer, and teacher was a role model and inspiration to young bandura players.

The editors had the privilege of attending the UBC's recent Toronto performance. Three standing ovations demonstrate the power of the music we heard. Each song was imbued with the musicians' and singers' love for their art and for the Ukrainian history which they presented to us. It was an immensely moving experience.

For more information about the UBC, and how to purchase their CDs (such as 'Bayda', pictured above), please visit *www.bandura.org*.

Уласоі Самчукові - у 20-ліття з дня смерти

СПОМИНИ

Оксана Бризгун-Соколик

Цього року минає 20 років з дня смерти українського письменника Уласа Самчука, творця великих полотен, автора не тільки великих літературних творів, але і літописця своєї доби. Не дарма його тепер називали в Україні "Українським Гомером".

Він перший в українській і світовій літературі написав про Голодомор в Україні 1932-33 років у творі "Марія", переложеному та виданому в ніцькій мові та ще свіжим розбомбардовзному у друкарні в часі II Світової Війни. Твори, пероложеному на французку мову, який комуністи Франції заборонили видати. Писав він багато про роки II Світової Війни, УПА, життя школярів в українській школі в Крем'янці під Польщею, життя в DP таборах по війні, бандуристів, Народний Союз .... Ці твори залишаться і як документи, чи характеристика доби, і як літературна творчість великого письменника діяспори.

Сьогодні мені хочеться згадати його як людину, яку ми знали довгі роки.

Його ім'я було в нашій родині часто згадуване. Його книжки, ледве виходили, вже читалися. Ми були "недалекими сусідами" далекої України. Самчук у Празі, ми в Братіславі. В 1936 або 37 р. був проголошений в Чехословаччині конкурс для старших студентів гімназій: обговорити твір тогочасного чехословацького письменника. Моя старша сестра Леся, тоді учениця 6-ої або 7-ої кляси (в теперішнім розумінні 11-ої або 12-ої), написала тоді свій твір на тему "Марія Уласа Самчука" українською мовою. Здобула нагороду, і цікаво, що хоч тоді "Podkarpatska Rus" Підкарпаття - належала до МСР, ніхто більше не зголосився до конкурсу українською мовою.

Почалася цікава, хоч коротко, бо прийшла війна, кореспонденція поміж гімназисткою та письмеником, який був зворушений, що молода дівчина звернула увагу жюрі на творчість українського письменника в Чехословаччині.

Після довгих воєнних мандрівок Торонто стало нашим постійним осідком, як і для Уласа Самчука з дружиною. Хоч не часті, але сердечні контакти нас зблизили.

В 1973 році я була командантокою пластового табору "Стежки культури ч. 6". Такі табори влаштовував наш пластовий курінь "Перші Стежі" для старших юнаків та старших пластунів. Я вважала, що нашою культурою мусимо однаково зацікавити і заохотити і хлопців і дівчат, щоб було кому у дальшім житті продовжувати те зацікавлення та любов у родинах. І так табір ч.6 був першим і для пластунок і для пластунів.

Нам вдалося запросити велетнів нашої культури до зустрічей з молоддю на таборі на Пластовій Січі коло Торонта. Д-р Юрій Старосольський Начальний пластун, Василь Курилик, Мирон Левицький, Яків Гніздовський - мистці, Борис Алехандрів - поети, Ольга Мак - письменниця, Радослав Жук - архітектор та багато інших, а поміж ними світило - Улас Самчук. Кожний учасник табору мусив прочитати "Куди тече та річка" - перший том "Волині" Уласа Самчука - для більш безпосередньої зустрічі з письменником. Улас Самчук, тим зворушений, привіз цей перший том на табір і подарував усім учасникам зі своїм підписом! А їх було коло 80. Його гутірки про сучасну українську та світову літературу були цікаві та захоплюючі. Пластуни чекали на нього, а після зустрічі ще довго хотіли з ним розмовляти.

Наближалися "круглі" 70-ті уродини письменника (1975 р.). Хотілося його якось відзначити, дати йому відчути, що ми, торонтонці, його любимо, шануємо, читаємо.

Рішили ми з моїм Ярославом приготовити відповідну імпрезу. Я була тоді головою Мистецької Ради Комітету Українців Канади, відділ в Торонто. Створили ми громадський комітет і з порадами та поміччю взялися до праці. Мистець Володимир Беднарський в подарунку Самчукові намалював оригінальну афішу: ми помножили і моя мамуся розмальовувала квіти на ній різними кольорами, щоб афіша краще кинулася в очі. Сьогодні така афіша висить на стіні в музеї в Тилявці. Запрошені друзі Самчуків Григорій Китастий - деригент Капелі Бануристів з США та Юрій Стефаник - син письменника, голова Об'єднання Українських Письменників "Слово" з Едмонтону, Канада приїхали на святкування. Вечір був під патронатом Комітету Українців Канади - КУК.

Як на залю увійшли Самчуки, оплескам не було кінця. Їх привітав голова КУК, д-р Петро Глібович. Самчуків попросили сісти на сцені, також Кистастого та Стефаника, щоб вони бачили всіх своїх прихильників.

Я сиділа в протилежному куті сцени. Прочитала прислані привіти Самчукові, короткий життєпис та хронологічний вихід його книжок. При назві книги малі пластуни - новаки та новачки виходили на сцену з величезними побільшиними обгортками книжки та сідали спереду сцени. Авторка Ніна Теліжин та п. Романик читали уривки з деяких книжок. Поки життєпис скінчився, ціла сцена зліва на право була вставлена обгортками творів Самчука. Цей наочний образ творчости письменника дуже подобався глядачам і Самчукові, який тоді сказав, що він сам не був свідомий, скільки він написав . . .

Головну доповідь про творчість письменика виголосив Юрій Стефаник. Григорій Китастий заспівав думу в честь Самчука в супроводі бандури. Ще виступили співаки Ірина Вельгаш з Вінніпегу та Осип Гошуляк з Торонта. Зворушливо було щире слово подяки Самчука. Він дякував організаторам свята, а головно своїй Тані за поміч, розуміння та за все в нелегкій спільній мандрівці життя. По успішній імпрезі вібулася зустріч письменника і його дружини з учасниками святкування при каві. Про цей вечір ще довго говорили в Торонті, як про один з цікавіших та найуспішніших.

Одного разу Самчуки нас запросили на каву. Після цікавої, як завжди з ними, розмови вони нас запросили бути виконавцями їхньої останньої волі. Ми з Ярославом були заскочені таким довір'ям та честю. Улас Самчук нам сказав, що по їхній смерті він бажає, щоб їхнє мешкання - кондоміній став його музеєм і мешканням до диспозиції письменникам, мистцям, науковцам і под., які колись будуть приїзджати з України до Торонта. Ми трохи таким проєктом журилися, бо утримання того роду мешкання було б трохи складне. Та не сталося.

Улас Самчук дістав артрит, який швидко погіршувався і врешті був змушений рухатися у крісилку на колісятках. Тоді продав кондоміній і переїхав до Пансіону ім. Івана Франка при вул. Черчіл, де директоркою була давня знайома Самчуків Євгенія Пастернак.

Продовження статті в наступному числі журналу

Зоря мого щастя вишнева,
чи знову тебе я знайду?
І жалко мені, що дерева
без листя стоять у саду.

Не спиниться вітер з розбігу
між гордих зелених їх крон,
і першим обсипані снігом,
вони потонули у сон.

Повернеться листя зелене,
хоч довго чекати весни...
О серце, отак і у мене,
о серце моє, не засни!

Володимир Сосюра
"Весни Дихання" (1964)

For Our Children
Нашим дітям

СВЯТО СВЯТОГО МИКОЛАЯ

У нас, українців, свято Миколая та Різдв'яні свята мають багато глибше значення, ніж у багатьох інших народів. Українці з давніх давен вшановують Святого отця Миколая як свого національного святого. І хоч від його смерти минуло понад півтори тисячі років, він живе у серцях мільйонів людей пам'яттю про свої добродійні вчинки, любов і щедре милосердя. Святий отець Миколай народився у другій половині третього століття у місті Патерах, провінції Лікії, що в Малій Азія. Він впродовж багатьох років був єпископом у Мирах, у Малій Азії. Святий Миколай відважно боронив Христову віру і святість, за що його кинули до в'язниці і жорстоко катували, але він не зрікся нашого Спасителя. Помер Святий Миколай у 345 році. Мощі Святого у 1087 році були перенесені до італійського міста Барі, де вони й сьогодні спочивають. По смерті його мощі прославилися безліччю чудес і за те Святий Миколай дістав назву Великого Чудотворця. Легенди розповідають, що в Мирах жили три сестри, вони були дуже бідні, не мали посагу і тому не могли вийти заміж. Коли довідався про це Святий Миколай, він потайки вночі підійшов до їхньої хати і

поклав гроші на вікно. З цього постав звичай роздавати дітям дарунки на свято Святого Миколая.

На нашу землю в Україні, свято Миколая прийшло в 1088-1089 роках, за часів князя Всеволода Ярославича. З того часу що року це веселе і радісне свято з великим нетерпінням чекають наші діти. Його чарівність огортає їх ще напередодні. У вечірній молитві до Святого Миколая діти обіцяють йому бути добрими, слухняними, гарно вчитися, любити й шанувати батьків, і просять Великого Чудотворця те, що найбільше собі бажають. Святий Миколай дуже любить дітей і неодмінно робить так, щоб їхні мрії здійснилися.

У ніч перед святом, коли міцно заснете, Святий Миколай у супроводі янголів обійде всіх чемних і добрих хлопчиків і дівчаток. І тихенько-тихенько, щоб ніхто не почув і не побачив, покладе під подушку кожній дитині дарунок.

Ми всі з глибокою вірою в його чудотворну силу чекаємо цього радісного для нас усіх свята. І віримо, що Святий Миколай не забуде наших українських дітей і завітає до кожної української хати і принесе гарні подарунки.

Зіна Маєвська
Торонто, Онтаріо

ГЕЙ, ЗАЙЧИКУ, УТІКАЙ!

Слова й муз. Є.Вавринюка
Форт. супр. С.Яременка

Помірно

Ой, у по - лі в хо - ло - доч-ку зай - че-ня си - ді - ло.

Гей, гей, зай - чи - ку, не дрі - май, не дрі-май.

Гей, гей, зай - чи - ку, у - ва - жай, у -ва-жай.

2. Ой, зайчику наш маленький,
Дивись на всі боки.
Гей, гей, зайчику,
Не дрімай, не дрімай.
Гей, гей, зайчику,
Уважай, уважай.

3. За кущиком малий стрільчик
Хоче тебе вбити.
Гей, гей, зайчику,
Не дрімай, не дрімай.
Гей, гей, зайчику,
Утікай, утікай.

Поезія Poetry

Україна

Генадій Пономаренко
(подала П-ні Галина Крупіцька, Гамільтон)

Де зростає понад тином
Молода верба,
Там далеко Україна,
Там моя журба.

У степах килими з квітів,
Там земний мій рай,
Де гуляє вільний вітер,
Зеленіє гай.

По святих церквах молитви -
Знай, мій синку, знай,
Славних предків заповіти,
Там наш рідний край.

Де ставки, кущі калини,
Зелена трава,
Там улюблена Вкраїна
Квітне і співа.

У далекому Сибірі
Ліс з краю горба,
Нагадала Україну
Там мені верба.

Нагадала мені зірка
Шляхи чумаків, -
А пахуче євшан-зілля -
Волю козаків.

Буйні трави нагадали
Про широкий степ,
Як колосся там хиталось
Спіле, золоте.

Нагадала мені глина
Хатку у селі.
Україно, Україно,
Снишся ти мені.

In a Ukrainian Cemetery (excerpt)

Oleksa Hai-Holovko

Great Famine in Ukraine 1932-33

A red storm... Cries and weeping pierce the bloody thick mornings. I stand in my grieving Ukraine crucified by Moscow on an honest cross.

Everywhere, graves, graves, graves in the graves lies my unfortunate country.

O holy fate, give me strength that I may speak the yet unsaid.

The fiery word seizes the heart, because we fall and perish in cruel prisons.

There is no escape, none, none, alone, we cannot get out of hell...

Жіночі Постаті
Women of Influence

Mary Hrenchuk Pankiw

Mary has worn many hats in both career and private life. In Manitoba's Ukrainian community her name stands at the forefront, especially in development of the province's Ukrainian Bilingual Program. In 2005 the Osvita Foundation honoured her for contributions "to and beyond the Ukrainian community" in preserving culture.

She has passed her knowledge of and passion for all things Ukrainian to countless students. She has garnered many "firsts" in her years as student, educator and mentor.

Mary was born in Brooklands, Manitoba in 1923 and received her early education there and in Winnipeg graduating with a First Class Teaching Certificate in 1942. She soon began a career that would last well over 40 years. In 1950 she married Alexander Pankiw, also a teacher, and juggled career and motherhood as she bore five children - at the same time working on the BA degree she would receive from the University of Manitoba (UM) in 1965.

Widowed in 1968, when her youngest was three, she continued to teach full-time and completed a B Ed as well in 1969. In 1972 she earned a Masters in Education as the first woman to enroll full-time in the Faculty of Educational Administration at UM. A PH D degree followed from the Ukrainian Free University in Munich.

Mary has always been active chairing professional committees, working to further language education and multiculturalism, advocating for seniors' issues at all levels. She has taught music and directed choirs; she became the first music specialist in Winnipeg's English-Ukrainian Bilingual Program. She has served as president of the Winnipeg Council of Women and the Ukrainian Canadian Women's Council. She served on the Senate of UM from 1982 to 1988.

In 1967 Mary received Canada's Centennial Medal. In 1998 she was a winner of Winnipeg's YM-YWCA's Woman of Distinction Award and also named Ukrainian Woman of the Year by the Alpha Omega Alumnae. In that same year she was profiled in Chatelaine's "Who's who of Canadian women". In 2006, as an elected delegate, Mary attended the International Conference of Women in Kyiv, Ukraine. Upon her return she was awarded the Associated Teacher Voice Diploma by Conservatory Canada.

Mary is featured in "HERSTORY 2008" The Canadian Women's Calendar. We congratulate Mary on her achievements and wish her continued success in all her endeavours.

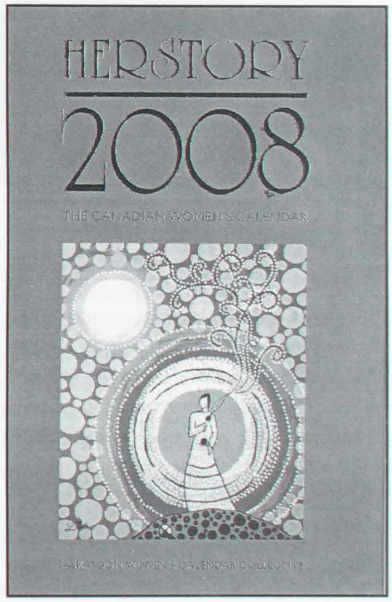

We encourage you to send submissions for the 'Women of Influence' section of Promin, to honour women in our community. There are many who have made major contributions to our UWAC and to the community at large. We'd love to hear about you!

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Ukrainian Women's Association of Canada

Zennia Yuzik
National UWAC President

It gives me pleasure to greet all the members of the UWAC in this first report from the National Executive. We anticipate meeting many of you and working with you during our term of office.

I take this opportunity to thank our past President, Zenovia Sakowsky, and the members of her executive. It was a pleasure and a privilege to meet you, and work with you in the past two terms. We are grateful for your leadership and mentorship, as well as your dedication to our Association.

I also thank Orysia Sushko and Oksana Sushko for their dedication to, and their work on Promin. Having known Orysia for some years now, I am grateful for her friendship and guidance. I was delighted this fall to have the opportunity to meet Oksana. I wish her much success,and look forward to many more of her perceptive articles.

It is our sincere hope that our members continue their support of our journal with subscriptions, and by submitting articles of interest for publication.

We congratulate, and thank the Organizing Committee for the successful Ukrainian Self-Reliance League Convention held in Winnipeg in August.The Convention was well-attended, there was much good fellowship, and interesting discussions, which yielded fruitful deliberations in all of the component organizations.

On Sunday, September 30, I was pleased to attend and speak at the 80th Anniversary Celebrations of the Olena Pchilka Branch in Yorkton,SK . The program included recognition of three 25-year members, as well as the acknowledgement of four new members. I thank President Leona Procyshyn and the members for their wonderful hospitality, and an enjoyable celebration.

I attended the XXII Congress of Ukrainian Canadians which was held in Winnipeg on October 19-12. This was the first time I had the privilege to attend the Congress, and gained much insight into the work it carries out on our behalf.

Our Executive has had two organizational meetings thus far. We are looking forward to setting up our Office in the Ukrainian Museum of Canada.

On behalf of all the members of the National Executive, I wish everyone a happy Christmas Season. May the Christ Child fill our hearts with peace and joy, which will carry us into the New Year and help us in all our endeavors. God Bless!

THE NATIONAL EXECUTIVE FOR 2007 - 2009

Honorary Presidents - *Sonja Bejzyk, Mary Woroniuk-Budzak*
Past President - *Zenovia Sakowsky*
President - *Zennia Yuzik*
1st Vice-president - *Cecilia Kachkowski*
2nd Vice-president - *Sonia Sokyrka*
3rd Vice-president - *Adele Trischuk*
4th Vice-president - *Dorothy Korol*
Recording Secretary - *Vesper Kowalsky*
Corresponding Secretary - *Marie Kishchuk*
Treasurer - *Cheryl Woloschuk*
Auditors - *Vera Webster, Gloria Oleksyn, Sylvia Boychuk*

Provincial Presidents
British Columbia - *Liz Lyne*
Alberta - *Geraldine Nakonechny*
Saskatchewan - *Dorothy Korol*
Manitoba - *Olena Garrity*
Eastern Region - *Uliana Kryworuchko*

Promin
Editor-in-chief - Orysia Sushko
Editor/Administrator - Oksana Sushko

Convenors
Promin - *Halia Scherbluk* (Eastern Region), *Olha Lugvynenko* (Alberta)
Natalia Kobrynska Publishing Fund - *Cecilia Kachkowski*
Benevolent - *Chrystyna Chase* (Alberta)
Ukrainian Education - *Valia Noseworthy* (Manitoba), *Shirley Wozimirsky* (Alberta)

Continued on page 32

Kamloops UWAC Celebrates 40th Anniversary

Congratulations to the Ukrainian Women's Association, Lesia Ukrainka Branch of Kamloops, British Columbia on the occasion of its 40th anniversary, celebrated Sunday April 22, 2007. The women would like to extend a big thank-you to all who attended and participated in the event.

Special recognition went to honoured guests Kay Pawlyshyn, Pearl Budnaryk, Elsie Swiatkewich, Bella Bugera, Liz Lyne and Sophie Hlucinuk. Maggie Orell (1st president), Liz Lyne (1st secretary) and Kay Pawlyshyn (1st treasurer) were the three original members of the first executive forming the Lesia Ukrainka Kamloops Branch forty years ago. In addition, Elsie Swiatkewich and Bella Bugera were the first controlling members or auditors of the executive group. Over the years there have been many members who have contributed greatly to the success of the organization. Honourable mention goes to past president Mary-Ann Pasichnuk who comes from Red Deer, Alberta to Kamloops to celebrate this occasion.

The current executive made up of president Bella Bugera, vice-president/secretary Olga Savovich, and treasurer Donna Mazur continue the task. They have very big shoes to fill as it will be difficult to replace people like Kay Pawlyshyn, Liz Lyne, Maggie Orell and Elsie Swiatkewich whose knowledge and faith are abundant. These women have dedicated countless hours of their time to promote Orthodox Christian values as well as the preservation of the Ukrainian culture. It is through their coordinated efforts and the spirit of cooperation throughout the Orthodox community here in Kamloops that after many years we have of building of worship - the Ukrainian Orthodox Church of All Saints. These women are good examples worthy of recognition. Their faith and belief in Christ have helped others to find a place where there is acceptance, love and a sense of belonging. It is certainly through the grace of our Lord that they continue to serve and contribute time to the church organization. Despite hardships, aging bodies, and deteriorating health they keep going hoping the next generation can follow in their footsteps. It is not an easy task to keep the Orthodox faith in a small western community of Kamloops where numbers are small and great distances need to be traveled to connect with the larger congregations in the Western Prairie Provinces and some in Eastern Canada. In British Columbia our members are scattered throughout and in some cases many kilometers from the nearest church. These women are like a candle in a cave of darkness - even where a single candle still burns there is hope. The women are persistent and have a strong sense of hope to keep the faith despite competition from other houses of worship. It is remarkable what a small membership of amazingly dedicated women can do.

On Sunday, after the Divine Liturgy given by Fr. Michael Pozdyk, the honoured guests were fed and entertained. President of the British Columbia Provincial Ukrainian Women's Association Liz Lyne spoke to the guests and other speeches were given by visiting ladies from other local branches to inspire and give us words to think about. The entertainment filled our hearts and souls with sounds to delight one and all. Kamloops is blessed to have a strong group of people with musical talent. Daryna Pozdyk (Fr. Michael's daughter) played piano for the celebration. Svetazar Vutev (of the Kamloops Symphony) played classical music on the violin. Then, the members of the male ensemble of Fr. Michael Pozdyk, Larry Pidluzny, Simcon Paravantes and Allen Pasichnyk sang a folk song.

All in all those who attended were well fed physically, mentally, musically and spiritually. It was a day to remember forever Psalm 104:31 - "The glory of the Lord shall endure forever".

Submitted by Olga Savovich
Secretary/Vice-president
UWAC Lesia Ukrainka Branch,
Kamloops BC

60th Anniversary of Andrew and Caroline Malayko
Edmonton, Alberta

On July 17, 1947, Andrew and Caroline Malayko were married at St. John the Baptist Church in Egremont, Alberta. Rev. Michael Fyk officiated the marriage ceremony.

Sixty years later, in July, the couple's children and grandchildren made them an anniversary party in Westwood Hall. It was attended by nephews, nieces, brothers, sisters and friends. A wonderful meal was prepared by their daughters.

The Master of Ceremonies was their son, Dennis. He also prepared a DVD of their life together with a lot of history.

The wedding march was played by a band that Andrew used to play with. It was wonderful to hear and brought back a lot of memories. Caroline is a member of the Lesia Ukrainka Branch of St. Elias and was previously presented with a beautiful hanging geranium plant, which bloomed all summer.

Andrew and Caroline have four children: Dennis (Merrilou) Malayko, Gloria (Art) Waterman, Betty (Kevin) Schick, and Gerald (Bev) Malayko. They also have ten grandchildren and four great-grandchildren, who all expressed their anniversary greetings with a lot of love and tears. May God bless them all!

Love is patient; love is kind; love is not envious or boastful or arrogant or rude. It does not insist on its own way; it is not irritable or resentful; it does not rejoice in wrongdoing, but rejoices in the truth. It bears all things, believes all things, hopes all things, endures all things. (1 Corinthians 13:4-7)

UWAC, Dominika Ohienko Branch hosts Northeastern Alberta Conference in Athabasca

On Saturday, May 26, 2007, the Dominika Ohienko Branch of the Ukrainian Women's Association of Canada (Lac La Biche District) hosted the Northeastern Alberta Conference at the Ukrainian Orthodox Church of Sts. Peter and Paul in Athabasca, Alberta.

The morning program consisted of a payer service, an information session on quilting by Ann Stiles, and a display of over 30 completed quilts by Barb Onischuk.

Guest speaker of the day was Sister Bohdanna Bakay (Assistant to the Director of the office of Education and Communication of the UOCC) from Winnipeg who spoke on prayer -- how to pray and why we should pray.

After a delicious lunch, the group proceeded to the monument beside the Athabasca River where a memorial service was held for the 75th Anniversary of the Holodomor - Famine in Ukraine, the catastrophic genocide in which up to 10 million people died.

Memorial prayers were also said for the late Metropolitan Ilarion Ohienko, his wife Dominika Ohienko, and for Victoria Bilida, a local member who recently passed away. This was followed by a tour of the town of Athabasca narrated by Jean Golonka.

The afternoon was finished off with a humorous skit, mandolin duet and a sing-song by the ladies from the Seniors' Club of St. John's Cathedral in Edmonton.

The Dominika Ohienko Branch would like to thank all of the following who donated and supported this Confer-

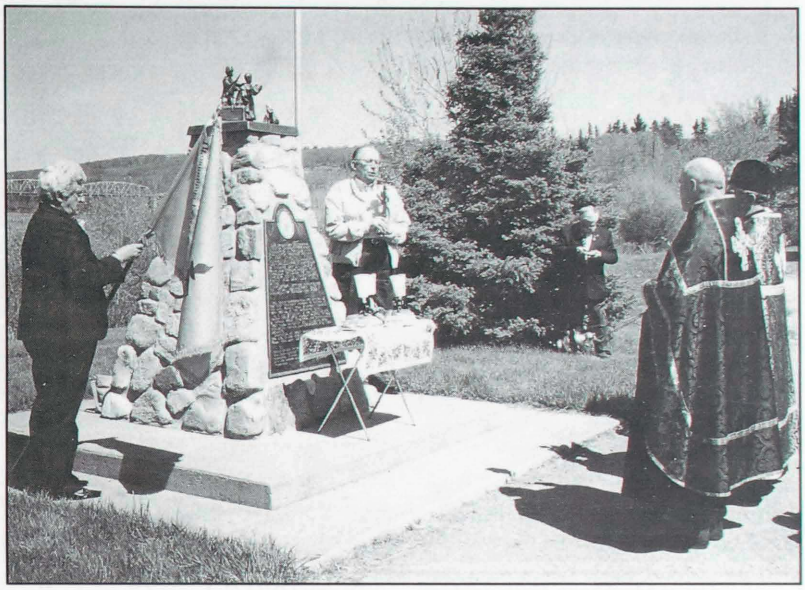

Memorial service at monument on the shore of the Athabasca River commemorating the 75th anniversary of the famine in Ukraine. L to R: Zenovia Sakowsky, Alex Krawec, V. Rev. N. Petruschak, Rev. M. Domaradz

UWAC National President (2005-2007), Zenovia Sakowsky, with opening greetings. Branch president of Dominika Ohienko Branch, Dobr. Teresa Domaradz, on left.

Group photo in front of the Ukrainian Orthodox Church of Sts. Peter and Paul, Athabasca AB

Guest speaker Sister Bohdanna Bakay

ence: Grant MacEwan College, University of Athabasca, Athabasca Town Office, Athabasca Recreational Department, Commonwealth Credit Union, Buy-Low Foods, St. Elias Parish UWAC, Lesia Ukrainka Branch and individual Dominika Ohienko Branch members.

Submitted by Irene Luchka

Why not purchase a subscription to Promin as a gift for your friend, daughter, niece, cousin, aunt, neighbour.....?

PROMIN SUBSCRIPTION FORM / ПЕРЕДПЛАТА НА ПРОМІНЬ

Give a Promin subscription as a gift to a friend or relative anywhere in the world OR Use this form for a new or renewed subscription for yourself.

Gift _____ New Subscription _____ Renewed Subscription _____

Name _____

Address _____

City _____ Province _____ Country _____ Postal Code _____

If GIFT, please indicate from whom _____

Cheque or money order enclosed in the amount of $ _____ for ___year(s) at $_____/year

Canada $25CDN/year, other countries $30US/year - В Канаді $25CDN на рік, в інших країнах $30US на рік

PROMIN - BOX 57268, JACKSON STATION, HAMILTON, ONTARIO, CANADA L8P 4X1

Осінній бал "Аркан" при Катедрі св. Івана в Едмонтоні

На дворі золотиста осінь - дерева в різнобарвних кольорах, збіжжя вже зібране, квіти починають в'янути, але червона калина ще на кущах . . .

В залі - відтворено частину Гуцульщини:

З боку сосновий лісок, на підвищенні гуцульскі строї - такі чудові - вишивки, мерешки, аж не можна надивитися.

На стінах прекрасні килими - які взори, як гарно розміщені! По середині залі - ватра - яка так додає теплоти. На столах - віночки з калинових листків і ягід, а в них свіжі овочі. Горять свічки - і все разом творить таку приємну, теплу, родинну атмосферу.

St. Andrew's Ukrainian Dancers performing the traditional "Arkan"

Це все завдяки бенкетовому комітетові, який мав членів з великим мистецьким смаком і знанням Гуцульщини. Вони не залишили найменшої деталі, щоб все було правдиве автентичне, так як було на Гуцульщині. До комітету належали: Леона Бриджис - голова Едмонтонського СУК, Славка Загарія, Наталія Гриців, Анна Звоздецька, Віра Михайлюк, Дона Ковалишин і Зоня Лазарович. Цей бенкет був поставлений разом з Катедральною управою і великою співпрацею членів та голови п. Юрія Загарії.

При вході до залі гостей вітали господар і господиня балю: Славка і Юрій Загарія. Вони обоє в гуцульских киптарах, всміхнені, особливо усіх тепло запрошували гарно забавлятися.

Програму почав молитвою все. о. Митр. С. Семотюк. Наталія Гриців - українською, а Славка Загарія - англійською, почали програму розповіддю про чари Гуцульщини.

The Carpathians - our beloved Carpathian Mountains - dreamy meadows filled with flowers, beyond dark, impenetrable forests, beyond turbulent rivers, the Cheremosh, the Pryt .... Beyond the frenzied brooks - Rubnetsia, Tyssa, Putylivka. This is a land full of charm and unearthly beauty, humming with a sometimes forgotten past and unforgivable history. And all this remains just as God created it.

And God created the mountains - not for himself, but for the people of "Hutzulshchyna", for the highlanders, people of great heart and courage, of strong arms and quick wit, with an eagle eye and a warring soul. The beauty of the Hutzul girl is unparalleled - slim and tall, blonde and blue-eyed. Her costume is lovely, colourful - one does not tire of looking upon her.

Хочеться задержатись тут, піднести вгору руки й славити Творця гір і їхніх крас. "Всемогучий Творче світу й цих гір! Який же Ти великий, багатий, щедрий, добрий і предобрий, що не жалів отут засіяти стільки своєї небесної краси!"

В тишні звучить з далека голос скрипки - це наш славний геній - скрипаль Василь Попадюк - виходить на сцену і виконує "Гуцульску Фантазію". Заля вибухає гучними оплесками - всі моментально встають і довгими оплесками обдаровують нашого феноменального скрипаля довгими, палкими оплесками. Василь Попадюк - вже знаний нам в Едмонтоні, скрипаль досконало володіє грою на скрипці,

Василь Попадюк виконує "Гуцульську фантазію" підчас бенкету

The Fall Ball "Arkan" Committee - L to R: Vira Mykhaylyak, Leona Bridges, Donna Kowalishin, Gloria Zaharia, Nataliya Grytsiv (Missing: Anna Zwozdesky, Zonia Lazarowich)

фортепіано, гітарі і сопільці.

Vasyl Popadiuk has toured with many prestidious troupes, including Ukraine's Hopak National Ensemble. He will be a special guest at a concert in Toronto with the Canadian tenor, John McDermott. During the past year Vasyl has assembled his new six piece band "Papa Duke" and recorded his first album with them. What a pleasure to hear him play.

Кожне його виконання було винагороджене стоячими овоціями. Успіх його так само впливав на всіх слухачів незалежно від віку (дехто зі старших хотів би трохи тихше). Ще довго після концерту звуки скрипки залишилися в пам'яті, далеко після півночі. Тому то добре, що була можливість купити касети його записами.

Ще треба згадати, що до декорацій на столах було додані карточки славного "Аркан" проф. Юліяна Крайківського, на яких зі зворотньої сторони було надруковане меню. Дещо про славного мистця:

Julian Krajkiwsky was born in Rizdwiany, in Western Ukraine, on August 10, 1892. He started drawing and painting at an early age, frequently basing his compositions on the poetry of Taras Shevchenko. He studied at the Academy of Arts in Vienna. In 1918, after his mother's death, he joined the Ukrainian Army, assigned to the "Press Quarter" as an illustrator for the publication "The History of the Ukrainian Army". He became a teacher of Fine Arts in high schools and colleges, and was very productive during the years between 1921 and 1944. He died in 1975.

До мистецької частини вечора крім скрипаля включалися тріо "Опришки" та наші молоді танцюристи зі церкви св. Андрея. Вони завзято виконали "Аркан" біля ватри, за що отримали від нас палкі оплески.

Багато людей причинилося до успішного вечора. Вони радо позичали свої власні килими і інші гуцульські мистецькі експонати, щоб показати гостям багатство нашої культури. Кожний дав свою працю і труд для спільного добра і їм належиться наша подяка.

We would like to acknowledge the following people for their contribution in making our Fall Ball a success:

St. John's Catering - Maxine Zakordonski
Joanne Melnychuk
Eugene Topolnisky and the volunteers of St. John's Cathedral.

The "Oprynsky" singers: Taras and Damain Zakordonski, Daniel Bridges and Borys Derow.

Junior SUMK of St. John's Cathedral
Ivan Sopika family
Kay Holden
Roman Brytan - Radio - World FM
Roman Mykhaylyak - Photographer
Maria Prokopiw
Gordon Ostapchuk
George Zaharia
Dennis Kowalishin
Ed and John Bridges
Christine Zwozdesky
Myron Zwozdesky
Marianna Herchen
The late J. Krajkiwsky, Artist, and his daughter Oxana
St. John's Cathedral Board
Ukrainian Women's Association of Canada, St. John's Branch
Edmonton Self-Reliance Association
"TUS"

Хоч присутність на балю не була велика, той, хто не пошкодував труду і прийшов, щоб підтримати задум зробити щось "інше" ніж "пироги вечір", з великим задоволенням згадують цю приємну вечірку. Не можливо бути задоволені тільки з того, що є - нам знайоме, стараймося подумати про нові можливості.

The Fall Ball was "The Road Less Traveled" і на нього прийшли ті, які хочуть підтримати "imaginative individuals".

Let's give them a chance. They did well!

Разом нас багато - працюймо разом!

Ольга Ловгиненко,
Референт Променя

RELIABILITY Since 1973
athens printing
COMPLETE IN HOUSE SERVICES
From Creative Design to Final Product
Black on White to Full Colour

PENNY SALE TICKETS
- Tickets of all Kinds
- Business Stationery & Forms
- Business Cards
- Labels & Stickers
- Brochures & Catalogues
- Newsletters & Booklets
- Invitations & Announcements
- Complete Bindery Services
- Layout & Graphic Design
- Also Continuous Forms

DIGITAL IMAGING
BLACK & WHITE FULL COLOUR

1480 Barton Street East, Hamilton, Ontario L8H 2W9
Tel: 905 549-6719 Fax: 905 549-7645 e-mail: info@athensprinting.ca

50-літній ювілей Тараса і Телми Григор
50th Anniversary of Taras and Thelma Hryhor
26 серпня 2007 р. / August 26, 2007

Запрягайте хлопці коні
Коні вороні,
Доганяйте літа мої
Літа молодії.

Ось так розпочався 50 літній ювілей супружнього життя Тараса і Телми Григор в Торонті, Онтаріо.

Діти, внуки, сестри з Едмонтону, племінники, родина і приятелі, навіть один двоюрідний брат Габард Вокер із дружиною Джоен з Південної Керолайни з Америки прибули прилучитися до родинного свята.

Миле враження зробила присутність Гриця Григоріва з України з села Горошова, звідки прибули до Канади Онуфрій і Катерина Григор 1897 року.

Taras and Thelma Hryhor

Подтвердження шлюбу Тараса і Телми відбулося тиждень наперед, а святочний бенкет відбувся 26-го серпня в Православні залі св. Димитрія в Етобіко. Чотири дочки - Павля, Шеррі, Александра і Елен, та внуки Александер Гиргор і Мейген і Линді Петрії прикрасили залю, а дочка Елен спекла калачі і прибрала їх барвінком, щоб святочно пишалися на головному столі з двома голубами.

Дочки Шеррі і Елен провадили програмою. Бенкет розпочався молитвою, а опісля присутні піднесли тост в честь ювілят.

Шеррі представила гостей здалека, між ними панство Василь і Савеля Ґруба із Саскатуну. Це дорогі приятелі Тараса ще з днів перебування в Інституті Петра Могили в Саскатуні.

Після програми виступив ансамбль "Барвінок" - українські знамениті танцюристи. Далі слідували писемні привіти, які читала Елен - від мера міста Торонта Давида Милера включно із похвальною грамотою, від інших достойних провідників як Прем'єр Міністра Канади Стівена Гарпара, Провінційного прем'єра Далтона Мекгвінтій, та від Ґубернатора Канади Мікієл Джон, а також інші привіти від знайомих.

Внук Александер розказав про деякі пригоди з дідом і бабою. Дочка Шеррі розказала про життя своїх батьків, які пережили немало труднощів, включно з похороном шести літньої донечки Орисі, і декілька інших змін в їхньому житті.

Сестра Анна Звоздецька розказала про молоді часи ювілятів, згадала які прикрі часи були, коли брат Тарас учителював, а платня була дуже мізерна - 86 центів на годину. Він вирішив поїхати до Торонта на кращі заробітки. Оскільки не було чим їхати, він пішов пішки, а по дорозі дехто його підвіз. Тарас посилився в Торонті, де він познайомився з гарною дівчиною, що учителювала - Телма Мекфій з роду "Айрешмен". В цей момент спонтанно всі заспівали "When Irish Eyes are Smiling" для Телми. Тарас 35 років постійно провадив

Ліктацією (Auctioneer).

Далі сестра сказала про їхній дім поза Торонтом, де вони тепер живуть на сталий відпочинок. Вони купили пару акрів землі поза Торонтом, збудували гарну велику хату і мають чорну землю на город. Вони обробили маленьке озерко, де природно спливає вода-джерело, а діти можуть кататися малими човнами. Надзвичайно обсаджене подвір'я густими соснами, які тепер до неба сягають. Там завідують на їхнє подвір'я кози води пити, а дикі гуси навіть струсь стоять на одні нозі і дивляться, чи можна щось дзьобнути для поживи, а ракунів і вивірків аж забагато.

Червона стайня пусто стоїть. Стайна ніколи не була вживана для худоби, але для розваги де вся родина сходилася поспівати, заграти і погуляти. Йду попри стайню і чую музику.

Телма стала шевкинею та вміла шити все, що було потрібно, а головне суконки для своїх дівчат. Сестра сказала "Кращої братової я би не хотіла".

Опісля всіх промов знову розвеселили нас танцюристи школи "Баравінок".

На кінець програми спеціяльне відзначення виконав Євген Звоздецький - це була несподіванка ювілятам. Він постарав коло 50 сорочок на яких було ім'я "Тарас і Телма гарна динамічна сила".
Діти, внуки і родина одягнули ці сорочки. Ювілят посадили на окремі крісла, а всі гості стали перед ними і відспівали пісню, що приготовила Христя Звоздецька на шість віршів на мелодію "This Land is Your Land", закінчуючи віршиком -

As we salute them on this occasion, Let's wish them well for many years. This is a milestone they will remember - They've been married 50 years.

Після прогрми був загальний танець, забавлялися аж до раня під музику "Збруч".

Тарас і Телма щиро подякували всім присутнім за щире відношення до них в цей 50-літній ювілей їхнього супружа, а зокрема дітям за те що так примірно все зорганізували. Вони також склали подяку кухаркам за дуже смачну вечерю і за делікатно і принадно пригоровану перекуску з різними виробами (з городини і овочів), яку подали в 11-ій годині вечора.

З огляду на те, що присутні гості хотіли відмітити це свято пожертвою на добру ціль, вибрано допомогу "Почаївській Сиротинці", проєкту, який представила Павліна Лисак, сестра ювілята, як слідує:

"Brother Terry visited in Ukraine and saw the need for financial aid to assist young people to improve their future prospects. Terry and Thelma, our family and congregations across Canada have supported the Pochaiv Orphanage Project by buying and shipping clothes, shoes, playground equipment and giving hope to the plight of the children in Ukraine whose current living standards need to be improved. So far with monies raised - a small garden tractor, plow and trailer were purchased. This was a big help as the children are now learning gardening skills and produce their own vegetables. Also a trade-school has been established and the girls are learning sewing and embroidery skills. My husband Oleksa and I have seen the smiles on the children's faces when they have completed an article of detailed cross-stitch. We have received letters, e-mails and cards of joy when they see the rewards of their labour and how the vegetables grow and they get to eat them. The need for looms has been identified as well. This will enable the students to learn weaving skills and technniques to have a trade and be self-sufficient.

Our Anniversary couple, Terry and Themla have chosen the Pochaic Orphanage Project in Ukraine as one of their charities. Thanks to Terry and Thelma for giving us this opportunity to make a difference in the lives of the young people in Ukraine.

To you, dear Terry and Thelma - Happy Anniversary, good health and many more years. Mnohaya Lita!"

Під час цієї гостини, присутні зложили $3000.00 на цей проєкт, а зокрема склали пожертви на "Шпиталь дла хворих дітей" і на "Забавки Дітям" в Торонті. Також не забули за Український Музей Канади СУК в Саскатуні.

Окрім того ювілята зложили $200.00 на журнал Промінь, який вони довгі року передплачують і читають.

Подала Анна Звоздецька

* * *

Harness the horses boys,
Only the black horses to go.
We'll hurry to find
My young years of long ago.

This is how the 50th anniversary celebration of the Taras and Thelma Hryhor's marriage began in Toronto on August 26, 2007. On this date their children, grandchildren, sisters from Edmonton, nieces, nephews, friends and other relatives arrived in Toronto. The presence of second cousins,

Howard and Joanne Walker from South Carolina USA was a most pleasant surprise, as was the attendance of a Taras's third cousin Hrytz Hryhoriw from the village in Ukraine from where Onufrye and Katerina Hryhoriw immigrated to Canada in 1897.

The confirmation of their marriage vows took place one week before the celebration. The official banquet was held at the St. Demetrius Ukrainian Orthodox Auditorium in Etobicoke.

The hall was appropriately decorated by daughters Paula Petrie, Sheree and Alexandra Hryhor and Ellen Dobberstein along with grandchildren Alexander Hryhor, Meagan and Lyndsay Petrie. Ellen baked the beautiful kalachy, which were adorned with two doves nestled in barvinok. This centerpiece was admired by all present.

Daughters Sheree and Ellen conducted the program that followed the reception. Sheree introduced the guests, making special note of the presence of Sylvia and Bill Gryba from Saskatoon, Taras's friend from many years ago, when both he and Bill resided at Mohyla Institute in Saskatoon.

This was followed by a performance of the Ukrainian dance ensemble "Barvinok". Their performance and especially the impression made by their intricate dance steps and traditional costumes received great accolades.

Greetings were read from the following: Prime Minister Stephen Harper and Toronto's Mayor David Miller along with congratulatory certificates from both of them; Dalton Maguinty and Governor General Michaëlle Jean and other friends and relatives.

Daughter Sheree summarized their parent's life which, for the most part was a happy one, with the exception of the difficult time when their 6-year-old daughter Iris passed away. With the guidance of their church and their mutual understanding they knew life must continue. During their life together they moved several times, eventually buying an acreage outside of Toronto. They enjoy their beautiful home, lovely yard and garden, a small pond with a waterfall. The children especially enjoy boating on the pond. Deer come to drink the water an ostrich visits and walks proudly around the garden, as do raccoons and squirrels.

The big red barn now stands lonely and quiet. At one time relatives congregated at this barn for good times, including barn dances. Many happy memories remain with all of us. What a beautiful place to retire.

Grandson Alexander reminisced about the good times and different adventures he had with his grandmother and grandfather.

Sheree called upon Anne Zwozdesky, Terry's oldest sister in the family of eight, to speak "As you remember".

Anne's recollections of the past were when Terry, during those difficult times, became a school teacher and was paid eighty-six cents and hour, and said "you can't make a living on that salary". He had neither car nor any money for the train, so he decided to hitch-hike to Toronto for a better job. The kindness of those traveling in their cars helped him get to his destination.

Once in Toronto Terry tried various jobs, saving money to buy a car. At a dance he attended he heard some girls discussing how they would get home. Terry offered them a ride, especially because of one beautiful girl that caught his eye. This beautiful girl, Thelma MacPhee, became Terry's bride 50 years ago, and they settled in Toronto. Thelma, of Irish ancestry, was a school teacher, and later became a dressmaker. (At this point the crowd spontaneously sang "When Irish Eyes are Smiling"). I could not wish for a better sister-in-law for our family. Terry became an Auctioneer. He loved his job and it became his livelihood.

Once again the Barvinok dancers charmed those present with their performance.

A pleasant surprise was planned for the celebrants by their nephew Eugene Zwozdesky. He prepared 50 T-shirts with an inscription of Terry and Thelma's names stating their dynamic life of 50 years.

The grandchildren and close family dressed in these T-shirts. While Terry and Thelma were seated, all present sang a song prepared by Christine Zwozdesky to the tune of "This land is your land". Following is the last verse of the song:

As we salute them on this occasion,
Let's wish them well for many years.
This is a milestone they will remember.
They've been married for fifty years.

The evening ended with partying and dancing to the orchestra "Zbruch".

Terry and Thelma whole-heartedly thanked all the guests present, who helped them celebrate this memorable occasion. They also thanked the cooks for a very delicious meal and for the 11 p.m. reception.

Continued on page 32

28-го лютого 1982 р., складаємо пожертву як нев'янучий вінок у сумі $50 на журнал "Промінь".

Вічна їм пам'ять!

Орися Сушко з родиною
Гамільтон, Онтаріо

Please accept a donation of $100 to the Promin Press Fund in memory of **Anna Dorosh** on the anniversary of her passing on December 27, 2006.

Anna was a life-long member of the UWAC, Lesia Ukrainka Branch in Yellow Creek SK, and the Hanka Romanchych Branch in Saskatoon. She was an avid reader of Promin.

May her memory be eternal!

Daughter Alice Nicholaichuk

Відділ ім. Лесі Українки, Гамільтон, Он., складає пожертву на журнал "Промінь" в сумі $50 як нев'янучий вінок в блаженну пам'ять нашої дорогої членкині **Ольги Качур**.

Olga Kachur was a member of the Ukrainian Women's Association of Canada for over 59 years. She was elected the first president of the *Kalyna Branch* which was organized in 1948, and which became the second UWAC branch in Hamilton. The two branches worked harmoniously until 1972 when it amalgamated with the Lesia Ukrainka Branch. In 1955, Olga also served a term as president of the UWAC Eastern Executive.

May OIga's memory be eternal! Вічна їй пам'ять!

Добр. Лариса Макаренко, голова
Ліна Смирнів, секретарка

В незабутню пам'ять дорогих родичів, дідуся і бабусі, бл. пам. **Павла Степового**, який упокоївся 14-го жовтня 1978 р., і **Емілії Степової (Гуран)**, яка упокоїлася

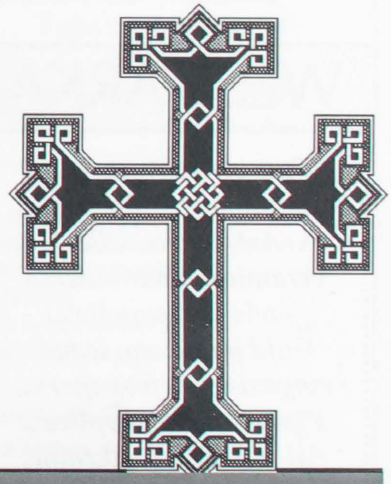

Надія

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна:

Надія вернутися ще раз на Вкраїну,
Поглянуть іще раз на рідну країну,

Поглянуть іще раз на синій Дніпро,
Там жити чи вмерти, мені все їдно;

Поглянуть іще раз на степ, могилки,
Востаннє згадати плакії гадки...

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна.

Леся Українка
Луцьк, 1880

Continued from page 30

Taras & Thelma Hryhor

The family and guests felt that this occasion should be remembered in a special way. It was decided to support the "Pochaiv Orphanage" in Ukraine. Terry's sister Pauline Lysak explained the project (see Ukrainian version of this write-up). Those present collectively donated $3000.00 towards this project. In addition donations were made to both the "Sick Children's Hosptial" and "Toys for Children" in Toronto. In addition donations were made to the Ukrainian Museum of Canada - UWAC, in Saskatoon. As well Terry and Thelma donated $200.00 to the journal Promin which they both enjoy reading. Sincere thanks are expressed to all for these generous donations, which are greatly appreciated. This will make the less fortunate extremely happy. God bless you for your kindness.

Submitted by Anna Zwozdesky

Continued from page 20

UWAC NATIONAL EXECUTIVE

Women's Issues - *Carla Kozak* (Alberta),*Uliana Kryworuchko* (Eastern Region)
Cultural Arts - *Janet Prebushewsky-Danyliuk* (Saskatchewan), *Gloria Ferbey* (Alberta)
Museum - *Lesya Foty* (Saskatchewan), *Hope Ungarian* (Alberta), *Sylvia Stasiuk* (British Columbia)
National/International Ukraine Affairs - *Oksana Ensslen* (Alberta), *Liz Lyne* (British Columbia), *Olga Kowalchuk* (Manitoba)
Archives - *Sonia Pillipow* (Saskatchewan), *Margaret Pestrak* (Manitoba)
CYMK/UOY - *Dobr. Joanne Makowsky, Alicia Klopoushak* (Saskatchewan), *Olena Garrity* (Manitoba), *Iris Zwozdesky* (Alberta), *Donna Paskaruk* (Eastern Region)
Chaplain - *Fr. Taras Makowsky*

The list of Convenors is not yet complete. I am in communication with the Provincial Presidents, and we should have the list complete soon. Please inform us if there are any errors or omissions.

Zennia Yuzik, President

WEST ARKA

Fine gifts...Authentic Ukrainian handicrafts... Art, books, CDs, ceramics...Embroidered goods and supplies... Gold jewellery, icons, magazines,newspapers... Pysanky and supplies... All services to Ukraine, Mail-orders

2282 Bloor Street West
Toronto, Ontario, Canada
M6S 1N9
Tel: 416-762-8751
Fax: 416-767-6839
www.westarka.com

Andrew R. Chorny, Manager
andrew@westarka.com

BIRCHWOOD REALTY SERVICES INC.

DORIS-ANN MASNYK

REAL ESTATE BROKER/OWNER
APPRAISER (MVA RES)

TORONTO
416-520-5290

MISSISSAUGA
905-275-2759

Selling.....Purchasing.....Renting
12 Years Experience.....Knowledgeable.....Friendly

MEMBER, TORONTO & MISSISSAUGA R.E. BOARDS
BOARD MEMBER, ST. VLADIMIR INSTITUTE

Johnny's Finishing Shop

FURNITURE REFINISHING AT IT'S FINEST

ІВАН ДУДИСЬ JOHN DUDYS

- ANTIQUE RESTORATION
- REPAIRS
- RE-UPHOLSTERY
- TOUCH-UP
- COMMERCIAL
- RESIDENTIAL
- BUY & SELL ANTIQUES

- ВІДНОВЛЕННЯ СТАРОВИННИХ МЕБЛІВ
- РЕМОНТ МЕБЛІВ
- ЗАМІНА ОББИТТЯ
- ПРИЙМАЄМО ЗАМОВЛЕННЯ ЯК ВІД КОМЕРЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ТАК І ВІД ПРИВАТНИХ ОСІБ
- КУПУЄМО ТА ПРОДАЄМО СТАРОВИННІ МЕБЛІ

90 ADVANCE ROAD, TORONTO Tel./Fax: (416) 233-7451

SMITH MONUMENT COMPANY LTD.

ANDREW LATYSHKO
PRESIDENT

BUS: (416) 769-0674
FAX: (416) 769-5677
TOLL FREE: 1-888-836-7771

349 WESTON ROAD
TORONTO, ONTARIO M6N 3P7

A FAMILY BUSINESS SINCE 1919

SHEVCHENKO 96 FOUNDATION

THE UKRAINIAN CANADIAN FOUNDATION OF TARAS SHEVCHENKO

Helping Ukrainian Canadians since 1963

What does the SHEVCHENKO FOUNDATION represent?

- commitment to community
- financial assistance for cultural development
- sound administrative management
- security and stability
- an investment in community growth
- a lasting legacy for future generations

Support the Shevchenko Foundation so it can continue supporting our community!

www.shevchenkofoundation.com
or contact
Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko
202-952 Main Street Winnipeg, Manitoba
R2W 3P4 Tel 1-866-524-5314

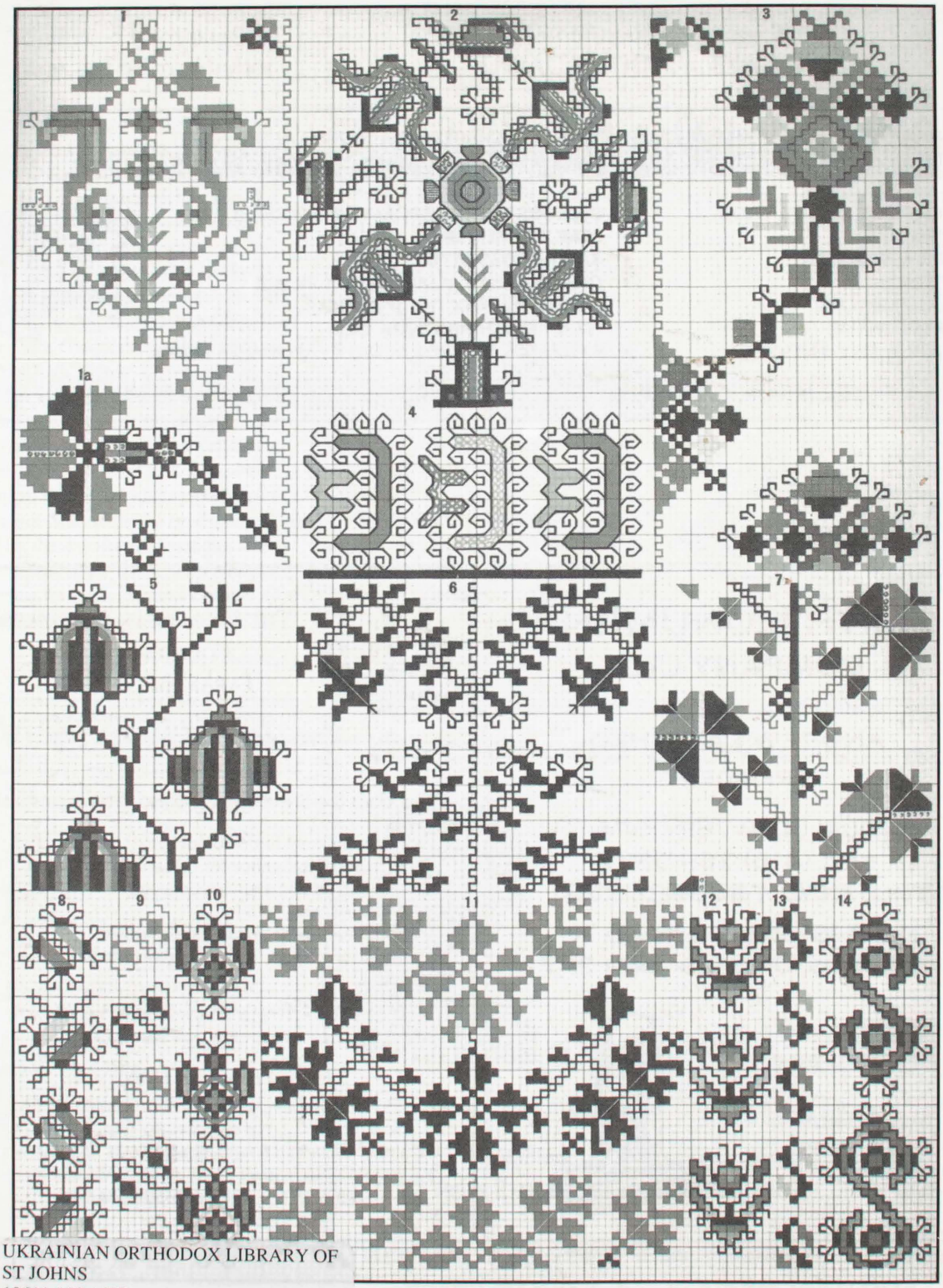

UKRAINIAN ORTHODOX LIBRARY OF
ST JOHNS
10611-110 AVE
EDMONTON, AB
T5H 1H7 1-Dec-2007

PM40011733 R09580
Return Undeliverable Canadian Addresses to:
PROMIN
Box 57268, Jackson Station
Hamilton, Ontario,
Canada L8P 4X1